

Είναι «κλειστές» οι γιορτές θεάτρου;

Δημοσιεύθηκε ήδη σε εφημερίδα μακροσκελής επιστολή του «Οργανισμού Θεατρικής Συμφωνίας», που ιδρύθηκε το 1981 και από τότε έχει μια αξιολογική προσφορά. Από την επιστολή αυτή, που στάλθηκε και σε μας, ξεχωρίζουμε τα βασικά της στοιχεία:

1. Οι άνθρωποι που αποφασίζουν για τις «γιορτές ανοιχτού θεάτρου», δεν είναι ειδικά στο θέατρο. Οι περισσότεροι είναι δημοτικοί σύμβουλοι, χωρίς τις απαραίτητες γνώσεις.

2. Σε σύσκεψη που έγινε στο δημαρχείο για την επιλογή των συγκροτημάτων, δεν κλήθηκε ο «Οργανισμός Θεατρικής Συμφωνίας» - τους είπαν ότι έγινε... λάθος - ενώ κλήθηκαν άλλοι (και επιλέχσαν τελικό) που δεν έχουν κανένα θεατρικό όμιλο.

3. Θή σύσκεψη όλα ήταν προδικασμένα και η παρουσίαση του εκπροσώπου του «Οργανισμού Θεατρικής Συμφωνίας» κατόντησε διακοσμητική.

4. Ο παραπάνω θεατρικός οργανισμός πρότεινε την παρουσίαση νεοελληνικών έργων, για να βοηθηθούν οι συγγραφείς μας, αλλά προτιμήθηκε η εισαγωγή μιάς κομηνία ντέλ άρτε.

5. Ακόμη ο ίδιος θεατρικός οργανισμός είχε προτείνει διαγωνιστικό φεστιβάλ και συμβολικό εισιτήριο, ο δήμος έδειξε να ενδιαφέρεται, αλλά τελικά τα... έξεχσε.

6. Ο «Οργανισμός Θεατρικής Συμφωνίας» δηλώνει ότι τελικά αποφάσισε να μη πάρει μέρος σε παρουσίαση ή διοργάνωση καλλιτεχνικής εκδήλωσης του δήμου μέχρι να παρατηθούν οι υπεύθυνοί του για τα πολιτικά.

Η επιστολή αυτού του θεατρικού όμιλου θέτει και πάλι, όρεκτα κείρια, ένα θέμα πολύ σημαντικό της πολιτιστικής ζωής: δηλαδή πώς οργανώνει ο δήμος τις «γιορτές ανοιχτού θεάτρου», που πάνε τα χρήματα (των δημοτών, φυσικά και των φορολογουμένων), με ποιά κριτήρια και με ποιά όποτελέσματα;

Δραστηριότητες

Για καλύτερη κατανόηση και του παραπάνου του θεατρικού οργανισμού, που αναφέραμε, αλλά και του άταπου, που δημιουργείται, θα πρέπει να πούμε τα εξής:

1. Ο «Οργανισμός Θεατρικής Συμφωνίας» από το 1981, που ιδρύθηκε, παρουσιάζει κάθε χρόνο ένα έργο. Το 1981 παρουσίασε τον «Μανδραγόρα» του Μακιαβάι, το 1982 το «Διπλανό κρεβάτι» του Κορρέ, το 1983 την «Μπόμπα» του Περέλη. Για φέτος ετοιμάζε πάλι ελληνικό έργο.

2. Τα δύο έργα του 1982 και του 1983 παρουσιάσθηκαν και βραβεύθηκαν στα φεστιβάλ Ιθάκης και Κορίνθου. Αυτό σημαίνει ότι ο δήμος του Κορίνθου...

Ο άπολογισμός της χειμερινής περιόδου Πλούσια τὰ ἀποτελέσματα τῆς κρατικῆς ὀρχήστρας

Τὸ καλοκαίρι «Καρμίνα Μπουράνα» μὲ μεγάλη χορωδία τῆς Κολωνίας

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης είναι ίσως ὁ μοναδικός καλλιτεχνικός ὀργανισμός τῆς Βόρειας Ελλάδας πού ἔχει νὰ παρουσιάσει μιά συνεχῆ ἐξέλιξη καί μιά ἀνοδο ποιητικῆ καί ποσοτικῆ. Στὴν χρονιά πού πέρασε (τὸν χειμῶνα 1983 - 84) εἶχε καί πάλι ἐπιτυχίες καί ἐπέκταση δραστηριοτήτων. Καί τὸ φαινόμενο εἶναι ἰδιαίτερα παρήγορο σὲ μίαν ἐποχὴ πού διαπιστώνουμε γύρω μας πτώση καί παρακμῆ.

— Ἐκτός ἀπὸ τῆς τακτικῆς συναυλιῆς, ὀργανώθηκαν φέτος 22 ἐκτετακτικὲς ἐκδηλώσεις (συναυλιῆς καί ρεσιτάλ). Ὅλες ἔγιναν ἐξω ἀπὸ τὸν καθιερωμένο χώρο συναυλιῶν, τὸ ΚΟΒΕ, καί μὲ στόχο τὴν προσέγγιση στὴ μουσικῆ μαθητῶν, σπουδαστῶν καί ἐργατῶν. Σὲ μερικῆς συναυλιῆς, ὅπως στῆς μαθητικῆς στὸν κινηματογράφο «Ράδιο Σίτυ» καί στὸ λιμάνι, ἔπαιξε ὀλόκληρη ἡ ὀρχήστρα, ἐνῶ σὲ ἄλλες (σχολεῖα καί ἐργαστῆρια) ἔπαιξε κλιμάκιο τῆς Κ.Ο.Θ. Τῆς συναυλιῆς αὐτῆς τῆς θεωρῶ σὰν τὴν πιά

νέωση τῶν προγραμμάτων μὲ καινούργια ἔργα καί τῆς πολλῆς ὑψηλῆς ἐπιπέδου δυναμικῆς πού ἔδωσε ἡ ὀρχήστρα μας, ὅπως, γιὰ παράδειγμα, τὴν συναυλία μὲ τὸν μαέστρο Α. Σλόδακ. Ἐξέλιξε πραγματικῶς ἐπαινος στὸς μουσικοὺς μας γιὰ τὴν εὐσυνειδησία καί τὸ κέφι πού ἐργάστηκαν. Δὲν μπορῶ νὰ μὴ σκεφτῶ πόσο θετικῶτα ἀκόμη ἀποτελέσματα θά ἔχουμε ὅταν λυθοῦν - αὐτῶμα πιστεύω - ὅλα τὰ προβλήματα πού ἀσχολοῦν τοὺς μουσικοὺς μισοθεοῖα μὲ εἰδικὸ καλλιτεχνικὸ μισο-

ἀλλα, πραγματοποιήσε μουσικῆς ἐκδηλώσεις στὰ Γιάννενα, στὴν Καβάλα καί στὴ Λάρισα. Τέλος ὀργανώθηκαν ρεσιτάλ καί στὴν αἰθουσα τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Εἶναι μιά προσφορά πραγματικῶς ἀξιόλογη καί ἀξιάπεινη.

Μελλοντικά

Η κρατικὴ ὀρχήστρα ἔχει πάντα σχέδια καί ὄρεξη γιὰ βουλεύει, γιὰ ἐπιτεύγματα. Ρωτοῦμε:

— Θὰ γίνον συναυλιῆς τὰ καλοκαίρι, ποιῆς καί πότε, στὴν Θεσσαλονικὴ ἢ καί ἄλλοι;

— Γιὰ τὸ καλοκαίρι ἡ κρατικὴ ὀρχήστρα Θεσσαλονικῆς προγραμματίζει νὰ δώσει συναυλία στὴν Θεσσαλονικὴ καί στὴν Ἀθῆνα μὲ τὸ ἔργο τοῦ Κάρολ Ὀρφ «Καρμίνα Μπουράνα». Θὰ συμμετέσκει ἡ φελαρμονικὴ χορωδία τῆς Κολωνίας, μὲ 140 μέλη. Στὴν Θεσσαλονικὴ ἡ συναυλία θὰ δοθεῖ στὰ θεάτρα τοῦ δάσους. Ὅσον ὅσον τῆς ἡμερομηνίας, αὐτῆς εἶναι ἡ 31η Αὐγούστου καί ἡ 3η Σεπτεμβρίου.

— Γιὰ τὸν ἐπόμενο χειμῶνα προβλέπονται ἀλλαγῆς ἢ καινοτομίες;

— Νομίζω ὅτι σημαντικῆς καινοτομίας καί ἀλλαγῆς θὰ ὑπάρξουν γιὰ τὴν ἐπόμενη καλλιτεχνικὴ περίοδο. Μῆδ ἀρκετὰ ἔχουν προγραμματισθεῖ καί ἄλλα θρίκοτα στὸ στάδιο τῆς προετοιμασίας. Γιὰ τὰ νέα, ὅμως, αὐτὰ στοιχεῖα θὰ εἶμαι σὲ θέση νὰ μιλήσω συγκεκριμένα στὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ.

Πιστεύουμε ὅτι ὁ Ἀλκης Μπαλάς θὰ προαναγγέλλει τότε, τὸν Οκτώβριο, σημαντικὰ πράγματα. Ἀλλωστε ἡ ἐπόμενη χρονιά χαρακτηρίζεται σὰν «ἔτος μουσικῆς» σ' ὅλον τὸν κόσμο, καθώς συμπληρώνονται 300 χρόνια ἀπὸ τὴν γέννηση τοῦ Μπάχ καί τοῦ Χαίντελ καί σ' ἄλλες τῆς χώρας ετοιμάζονται ἐπισημαντικῆς μουσικῆς ἐκδηλώσεις. Πιστεύουμε ὅτι ἡ κρατικὴ ὀρχήστρα Θεσσαλονικῆς, συμμετέχοντας στὸν πανελλήνιο φεστιβάλ θὰ

Σ.Ο. τοῦ Θόδωρου Αντωνίου.

Γιὰ μαθητῆς καί ἄλλους

Η Κρατικὴ Ορχήστρα, πέρα ἀπὸ τῆς

Γιὰ τὴν προσφορὰ τῆς Κ.Ο.Θ. στὴν χειμερινὴ περίοδο ζήτησαμε στοιχεῖα ἀπὸ τὸν διευθυντῆ τῆς, μαέστρο καί συνθέτῆ Ἀλκη Μπαλά. Τὴν συνέντευξη αὐτὴ μεταφέρομε παρακάτω:

— Πόσες συναυλιῆς δόθηκαν τὸν χειμῶνα συνολικὰ, πόσοι σολλίστ ἐμφανίστηκαν, πόσοι Ἕλληνες, πόσοι ξένοι, πόσοι νέοι;

— Στὴν καλλιτεχνικὴ περίοδο 1983 - 84 δόθηκαν 27 τακτικῆς, κάθε Δευτέρα, συναυλιῆς στὸ θέατρο τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Πήραν μέρος 42 Ἕλληνες μαέστροι καί σολλίστ. Συμμετείχαν ἀκόμη φωνητικὰ καί ὀργανικὰ σύνολα, ἡ παιδικὴ χορωδία Ἁγίας Τριῐδας καί 13 μουσικοὶ (πνευστὰ ὄργανα) τοῦ συγκροτήματος μουσικῆς δωματίου «Νικόλαος Μάντζαρως» γιὰ πρώτη φορὰ συνεργάστηκαν μὲ τὴν ΚΟΘ Ἕλληνες μουσικοὶ, ὅλοι σχεδόν νέοι στὴν ἡλικία. Η συμμετοχὴ τῶν 42 Ἕλλήνων καλλιτεχνῶν καί τῶν δύο συνόλων, πού ἀνέφερα, ὑπαγορεύτηκε ἀπὸ τὴν πεποίθηση ὅτι οἱ κρατικοὶ πολιτιστικοὶ φορεῖς ἔχουν καθήκον νὰ προβάλλουν κυρίως τὸ ντόπιο ὄδιο καλλιτεχνικὸ δυναμικὸ. Κομιά σκοπιμότητα δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλλει ἕνα προγραμματικὸ μὲ περισσότερους ξένους καί λιγότερους Ἕλληνες καλλιτέχνες. Μὲ τὸ ἴδιο πνεύμα προσποθήσαμε νὰ ἔχουμε στὰ προγράμματά μας ἀρκετὰ ἔργα Ἕλληνων συνθετῶν. Ἐρμηνεύτηκαν φέτος 15 ἔργα Ἕλληνων Δημοουργῶν, μερικὰ μάλιστα σὲ πρώτη ἐκτέλεση, ὅπως τὸ ἔργο «περιγραφῆς» γιὰ τούτομα καί ὀρχήστρα τοῦ Κώστα Νικητῆ ἡ τὸ «Λειτουργικὸ κοντέρτο» τοῦ Μ. Ἀδάμη καί τὸ «Θυζιόνη τρίπτυχο» τοῦ Κώστα Κυδωνιτῆ. Συνολικὰ παρουσιάστηκαν 27 ἔργα σὲ πρώτη ἐκτέλεση (Ἕλληνων καί ξένων). Τὸ πρόγραμμα κάλυψε ὅλα ἴσως δυνατόν μεγαλύτερο φάσμα τῆς μουσικῆς ἱστορίας. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω πᾶς πέρα ἀπὸ τὸ κλασσικὸ καί ρομαντικὸ ρεπερτοριο παίχτηκε τὸ ἔργο τοῦ συνθέτῆ τοῦ 18ου αἰῶνα Τζιοσέφ Γκουμπιέρλι «ἰερὴ συμφωνία», ἔρ-

Μιά ἀπὸ τῆς συναυλιῆς τῆς κρατικῆς ὀρχήστρας Θεσσαλονικῆς, ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Ἀλκη Μπαλά.

ναυλιῆς τῆς τακτικῆς, τῆς Δευτέρας, εἶχε καί μὲ εὐρύτερη προσφορὰ, μὲ ἐπιτυχία καί αἰσιδοξες προοπτικῆς. Ρώτησαμε τὸν κ. Μπαλά: — Πόσες συναυλιῆς δόθηκαν γιὰ μαθητῆς, πόσες γιὰ ἐργαζόμενους καί ποιά ὑπῆρξε ἡ ἀνταπόκριση τοῦ κοινου αὐτοῦ; Κι ἀκόμη, τὴ θεωρεῖτε ἀπὸ τὰ πὸ σημαντικὰ γεγονότα τῆς ἀπονομῆς

σημαντικῆ δραστηριότητα τῆς κρατικῆς ὀρχήστρας τῶν σαζόν πού πέρασε, γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν συναυλιῶν στοὺς χώρους πού ἀνέφερα ἴσως πού μεγάλη, μὲ ἀποτελέσματα νὰ μεγαλώσει αἰσθητὰ καί τὸ ἀκροατήριον τῶν τακτικῶν καί συναυλιῶν. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μικροὺς μὲς ὀκροατῆς στὰ σχολεῖα ἡ τοὺς μεγαλύτερους στὰ ἐργαστῆρια ἦρθαν νὰ μὲς ξενακοῦσαν στῆς δευτερι-

λόγια κτλ).
— Ἀπὸ τὸν πίνακα τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν, τῶν ἐκτάκτικων, διαπιστώνουμε ὅτι ἡ ΚΟΘ ἔδωσε 7 συναυλιῆς σὲ «Ράδιο Σίτυ» γιὰ τοὺς μαθητῆς καί σπουδαστῆς, τρεῖς συναυλιῆς σὲ γυμνασία τῆς πόλης, τρεῖς συναυλιῆς σὲ χώρους δουλειῆς (ἐργαστῆρια καί λιμάνι) τρεῖς ρεσιτάλ

Μιά σαχνὴ ἀπὸ ἕνα ἐπιτυχημένο ἀγγλικὸ φιλμ τηλεόρασεως, τὸ «Φυγὴ στὸ Βερολίνο» μὲ τὴν Τούες Σίλμπεργκ καί τὸν Γιούαν Στούαρτ

Μικρὴ καί μεγάλη ὀθόνη Συνεχίζεται ἡ μάχη τηλεοράσεως καί κινηματογράφου

Παραγωγοὶ καί σκηνοθέτες
συζητοῦν τὸ πρόβλημα.

Τηλεόραση καί κινηματογράφος ἔδωσαν καί δίνουν τὴν μεγάλη μάχη. Ποιὸς θὰ ἐπικρατῆσει; Ἰσως τὸ ἐρώτημα δὲν εἶναι σωστὰ τοποθετημένο καί ἴσως ἡ λύση νὰ βρεθεῖ στὴν συνεργασία τῆς μικρῆς καί τῆς μεγάλης ὀθόνης. Αὐτὸ, ἄλλωστε γίνεται ἐξω καί χρόνια. Καί στὴν Ελλάδα τὸ ζοῦμε. Ὄχιτόσο, ἡ συνεργασία αὐτὴ δὲν σταματῆ ἀπλὰ στὴν προβολὴ κάποιων ταινιῶν τὸν ἀνεμὰ στὴν τηλεόραση. Ἐκεῖνο πού φαίνεται νὰ κερδίζει ὄλο καί περισσότερο ἔδαφος - καί ἴσως νὰ εἶναι ἡ λύση - εἶναι ἡ προσπάθεια παραγωγῶν καί σκηνοθετῶν νὰ γυριστοῦν ταινίες γιὰ τὴν τηλεόραση πού μποροῦν νὰ περάσουν καί στὸν κινηματογράφο.

Μέχρι πρὶν ἀπὸ λίγο οἱ τηλεταινίες ἦταν ἀποκλειστικὸτητα τῶν Ἀμερικανῶν. Οἱ Ἀγγλοὶ χαρακτηρίσαν τῆς τηλεοπτικῆς παραγωγῆς τοῦ Μπί Μπί Σι σὰν «παισιες», δηλαδή ἔργα, θεατρικὰ μάλλον. Ἀλλὰ ὁ χαρακτηρισμός εἶναι λάθος. Γιατί καί οἱ παραγωγῆς τοῦ Μπί Μπί Σι ἀποτελοῦν ταινίες.

Μόνον στὴν τελευταία πενταετία οἱ Ἀγγλοὶ μιλούν γιὰ τηλεοπτικῆς ταινίες καί ἔχουν ἐπιτυχίες, ὅπως τὰ «Μεταμμένα παλμῆδρια» τῶν Φίρας καί Πολιακόφ (1979), τὸν «Καλὸ στρατιώτη» τοῦ Μπλιγκτον» (1981), τὸ «Πισωμένος στὸ τρένο» τοῦ Ντάφελ (1980) καί τελευταία «Ἐνας Ἀγγλος στὸ ἔξωτερικὸ» τῶν Σλάινγκερ καί Μπένετ.

Ἐκεῖνο πού ἔχει σημασία εἶναι ὅτι ὄλο οἱ σκηνοθέτες πού κάνουν καλῆς ταινίες γιὰ τὴν τηλεόραση, στὴν Ἀγγλία, θέλουν τὸ φιλμ τους νὰ παίχθει καί στὸν κινηματογράφου συνήθως γιὰ πιστεύουν ὅτι εἶναι θὰ μείνουν στὴν μνήμη, ἀντὶ νὰ βουλεύουν στὴν θάλασσα τῆς τηλεόρασης χωρὶς ν' ἀφήσουν κανένα ἴχνος. Τὸ φαινόμενο ἔχει δημιουργήσει πολλῆς συζήτησης. Καί νὰ μερικῆς γνώμης:

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Ὁ υπεύθυνος παραγωγῶν μεγάλου τηλεοπτικοῦ δικτύου, ὁ Μαριούν Χασάν, λέει:

13/6/84

Ο ύπευθυνος παραγωγών μεγάλου τηλεοπτικού δικτύου, ο Μαμούν Χασάν, λέει:

—Όλο και λιγότερος κόσμος πηγαίνει στον κινηματογράφο και αυτοί που πηγαίνουν φράζουν διαρκώς το δίστιμο από μία ταινία στην άλλη. Κι έτσι οι έμμεριες από τον κινηματογράφο όσο πάνε και ξεβαρύνονται ή ξεχνιούνται. Ετσι είναι δύσκολο να άποκουρισε κανείς την άποψη κριτικών και παραγωγών ότι ένα φιλμ είναι πάντοτε φιλμ και δεν έχει σημασία πού θα τó δείξ. Τους φαίνεται άρκετο τó ότι και ο κινηματογράφος και ή τηλεόραση χρησιμοποιούν εικόνας και ήχο. Αλλά ή δημοσιογραφία και ή λογοτεχνία χρησιμοποιούν και οι δύο λέξεις — άποτελούν τó ίδιο είδος γραφίματος; Συνεχίζεται πάντα ή μάχη άνωρσος στό ανεμιά και τήν τηλεόραση, τó θίντεο κλπ. Πιστεύουν ότι προκαλεί σύγχυση ή άποψη ότι ένα φιλμ είναι ένα φιλμ άποωδήςποτε. Μπορούμε νά πούμε ότι τó κινηματογραφικό φιλμ μπορεί νά τó έκμεταλλευθεί κανείς σ' όλα τά μέσα, ένωδν δεν συμβαίνει τó ίδιο με τó φιλμ τηλεόρασης. Εκείνο πού κάνει κακό είναι τά ένδειγμασ φιλμ. Η άπλη κούβεντα είναι ένα γάμο τής τηλεόρασης με τόν κινηματογράφο είναι έπιπόυνη. Εκείνο πού χρειάζεται είναι ή ένωση ατήν νά γίνει πολύ προσεκτικά.

Και ó άνεξάρτητος παραγωγός Σίμον Πέρρου, μιλώντας πάνω στό ίδιο θέμα, ύποστηρίζει:

—Σάν παραγωγός, θέλω κάθε φιλμ πού δημιουργώ νά τó δούν όσο τó δυνατόν περισσότεροι άνθρωποι. Αυτό συμβαίνει έν μέρα γιατί ή παραγωγή ταινιών είναι άπό τά πιο διαπανηρά έγγεχημένα στόν χώρο τής τέχνης και πρέπει νά καλύπτε τά έξοδά τής γιά νά μπορεί νά συνεχιστεί. Αλλά συμβαίνει και γιati ύπόρχει και μία ασθηματική ένένδυση πού σου δίνει κάποια ικανοποίηση όταν διαπιστώνεις ότι τήν πρόσεαν πολλά έκατομμύρια άνθρωπων... Σχετικά με τόν πόλεμο τηλεόρασης - κινηματογράφου, θά πρέπει νά πει κανείς ότι ο κόσμος έπαψε νά πηγαίνει πολύ στους κινηματογράφους γιati άλλωσαν οι συνθήκες τού κόσμου. Η τηλεόραση ποτέ δεν σκότωσε τόν κινηματογράφο, άπλος περιέμενε στά λίθην ροήν τών συνουσιακών σπιτιών όπου ο κόσμος προτιμούσε νά μείνει μέσα παρά νά τρέχει στην πόλη μες στη νύχτα. Κι άκόμη πιστεύω ότι ένα είδος κινηματογράφου θά έπιήρσει: ó κινηματογράφος πού προβάλλει ταινίες τέχνης.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ

Ας δούμε όμως τί λέει και ένας σκηνοθέτης και κριτικός, ó Γιάκώβ Μίλλαρ:

—Τό πρώτο πρόβλημα είναι ψυχολογικό, οι άνθρωποι ρωτούν «είναι φιλμ αυτό, ταινία»; Και μπορεί νά τους άπανηρεί κανείς πώς όλοε είναι ταινίες, άνεξάρτητα άν είναι σε ταινία κινηματογράφου ή σε μονητοσκοπήση. Και ύπόρχει και τó κοινωνιακό πρόβλημα, ήλαδή ή άισοφορά τού νά θγει από τó σπύ ή νά μείνει σ' αυτό, άν θά προημίσσει τó σιμενώ ή τήν τρσπέραση του και τί μπορεί νά κάνει έναν άνθρωπο νά θγει έξω ένα βροχικό άπόγευμα νά πάρει τόν ύπόγειο ή τó λεωφορείο, νά πληρώσει 3.50 λίρες γιά νά δει κάτι πού ίσως μετά από έξι μήνες μπορεί νά τó χρεσί θολεμένοσ στην πολυθρόνα ή τον καναπέ τού λίθην ροήν τού σπιτιού τού. Πιστεύω ότι θά θγει και θά πληρώσει γιά κάτι σπάνιο, τής μόδας ή άταματάχτα γυναικείο. Υπόρχουν, βέβαια, ταινίες πού ποτέ δεν θά δείξει ή τηλεόραση, κάποιες έζενς ή δύσκολες ή σκληρές. Και άκόμη δεν περιμένει νά δει κανείς φιλμ σάν τά «όνού και Αλέξανδρος» ή «ο θσσιάζς τής κωμωδίας» άν θά θει τίς ποιείε ή τηλεόραση. Άκόμη πρέπει νά ποιύμε ότι είναι μάλλον δύσκολο οι ταινίες πού υφιστάονται ψά τήν τηλεόραση νά φτάσουν σ' αυτό τó έπίπεδο, μιας ταινίας τού Μπέργκμαν ή οι άλλων. Έχω υφιστάοι πέντε ταινίες ως τώρα, άλλες κινηματογραφικές κι άλλες γιά τήν τηλεόραση ειδικά. Και δεν νομίζω ότι οι ταινίες μου μπορούν νά τρσβήθουν τόν κόσμο μακριά από τó ανεμιά, πορ' όλο πού τó φιλμ «Μυστικέ» είχε μεγάλη άρρασματικότητα (ύπολογίζεται ότι τó είδαν 4.300.000 άνθρωποι). Εκείνο πού πρέπει ν' άναρωτηθώμεσ είναι πότεσ ταινίες υφιστάμενες γιά τήν τηλεόραση και έπιτυχμένες δεν έγγρφονται στό ένεργητικό τού άγγλικού κινηματογράφου.

Τό πρόβλημα είναι μεγάλο και θά συζητιέται γιά πολύν καιρό. Οστόσο ή συζήτηση πάντα σε κάτι θά συμβάλει.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Καρωτάκης

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Εγώ δεν έπληνηθηκα σε δάση άπάρθενα, βουερά, μήδε ή ριπή με χτύπησε τού άκνεαυίου άνέμου. Σκιάθο πούλι, γ' άνάφλεα ηγαλιών σέρνοντας φτερά, και δέ θά δω τούς σφύρονους πού υοσταλάζω ποτέ μου. Μά πάντα, ώ φύση, άλμυρο! Πόση ή ψυχή μου ταπεινή λάτρισσα στό παραμυρικό γίνεται μάνταμά σου, και πόσο, τώρα ή θραδιά θά πείθ φαινοσφαινή, τó καθετί περισσότερο μου λέει τήν όμορφιά σου! Με μιάν άκούρα σέννεφου τριξιδέμενου με καλείς, πού τó χρυσό χαμόγελο τού μαρομένου θρούου, μ' ένα χορτάρι άνάμεσα στην πλάκας όλες τής αήλης, πού τó σαλεύει μοναχό ή πνοή τού Ζεπτεμβρίου. Και τί φωνή σου άκούγοντας, τά μυστικά, τί δυνατό, ώ φύση, θάρβω κάποτε φέρνοντας τó σταυρό μου. Θα ναι τó χύμοσ σου έλασφό και θά ναι πάντα άνερευτή ή ώρα με τ' άπάντεχο τέλος τού μάταιου όρμού!

τίποτα ρεπερτοάριο παίχτηκε τó έργο τού συνθέτη τού 16ου αιώνα Τζοσέφ Γκαμπριέλλι «Ιερή σμφωνία», έργα έπηρεασμένα άπό τήν τζάζ («δημιουργία τού κόσμου» τού Μιχιά, «όπερα τής πεντάρας» τού Βάλλ) και έργα άκόμη νεότερα όπως τó Γ. Β. Υ-

ήπληρ ή άνταπόκριση τού κοινού αυτού; Κι άκόμη, τί θεωρείτε άπό τά πιο σημαντικά στοιχεία τής έφετηνης δραστηριότητας τής ΚΟΘ και γιati;

Πολλοί τούς μικρούς μας άκραστές στά σχολεία ή τούς μεγαλύτερους στά έργασταία ήρθαν νά μας ένακούσουν στις δευτεριακές συνουλιές μας. Από τά πιο σημαντικά άκόμη στοιχεία τής δραστηριότητας τής ΚΟΘ θεωρώ τήν άνα-

μηνικιακές μουσικές εκπολήσεις. Πιστεύουμε ότι ή κρατική όρχήστρα Θεσσαλονίκης, συμμετέχοντας στόν παγκόσμιο έορτασμό, θά δώσει σημαντικές μουσικές διοργανώσεις.

Τά δύο έργα τού 1982 και τού 1983 παρουσιάσθηκαν και θραβεύθηκαν στά φεστιβάλ Ιθάκης και Κορίνθου. Αυτό σημαίνει ότι ή δουλειά τού όργανισμού είναι έξολλογ.

3. Η κ. Εύα Παπαεργωίου, πού περιλήφθηκε στό φετινό πρόγραμμα τών «Γιορτών», δεν θυμόμαστε νά είχε μέχρι φέτος συμμετάσσει. Επομένως με ποιά κριτήρια έπιλέχθηκε; Σχεδόν ίδια είναι ή περίπτωση τού «καφεθέατρο» τής Αντιγονιδών. Βέβαια, αυτά δεν προδικάζουν τήν καλή ή τήν κακή άπόδοση τών δύο συγκροτημάτων (έχουμε δει, άλλωστε, φοβερά κακές παραστάσεις στις «γιορτές»), αλλά δεν έξηγούν πειστικά τόν άποκλεισμό τού «Οργανισμού Θεατρικής Σμφωνίας». Οτσόσο τó θέμα, δυστυχώς, δεν σταματά εδώ. Υπόρχουν πολλά πού «μυρίζουν».

Πόσα χρήματα;

Είναι σίγουρο ότι ή θεατρική μας ζωή δεν κεραδίζει και πολλά πράγματα άπό τίς «γιορτές άνοιχτού (ή κλειστού) θεάτρου» κι αυτό με πάσα έπιείκεια. Οτσόσο τó πηγήνυρί αυτό στοιχεί ή πάνω από 10.000.000 κάθε χρόνο, όχι στό δήμο, αλλά στούς δημότες και τούς φορολογούμενους — μήν τó ξεχνάτε. Θό ήταν άνδισέφρον νά πληροφορηθεί τά κοινά, πού ποσά παίρνει κάθε συγκρότημα άπό τά συμμετέχοντα, με ποιά κριτήρια ή λογική κι τί ύποχρεώσεις έχει. Η πληροφορία μας είναι ότι τó κάθε συγκροτήμα παίρνει περίπου ένασάτις έκατομμύριο γιά νά δώσει παραστάσεις 4-5 ήμερών. Είναι άλλήλεια; Και αν λάθεται ότι κάποια άπό τά συγκροτήματα αυτά παίρνουν άπό τó ύπομνησιο πολιτισμού άλλα τόσα και άπό τά υφυπουργεία νέας γενιάς άλλα τόσα (τά όβραμια φέβαίε νά 4.000.000 περίπου — γιά νά παρουσιάσουν τελικά τά έργα αυτά τών «Γιορτών άνοιχτού θεάτρου» και ίσως όλοε ένα, χωρίς βέβαια, νά ξεχνιούνται οι εισπράξεις, πού περιέρχονται στό κάθε θεατρικό συγκρότημα, με τó τίς «Γιορτές άνοιχτού θεάτρου»; Τώρα, πού είναι ή άπόδοση όλων αυτών τών έκατομμυρίων στην θεατρική άνάπτυξη; Πιστεύουμε όχι και τόσο σημαντική, άν τήν συγκρίνουμε με δουλειές σάν τής «2κηνής», πού παρουσίασε τούς περίφημους «Άγραικούς» (όλη τους ή έπιχείρηση είναι 1.500.000) ή τó «Θέατρο Καισαριανής». Επομένως πού πάμε;

«Είναι γεγονός πώς ό όρος λογοτεχνία δεν είναι πάντοτε άκριβής, προκειμένου γιά τούς Ινδιάνους. Η έννοια τής λογοτεχνίας δεν καλύπτεται άπό τά δημιουργήματα τής Ινδιάνικης Λογοτεχνίας. Πολύ συχνά και φτωχός και πρωτόγονος είναι ό τρόπος τής έκφρασης τών συναισθημάτων. Συχνά, ίδιως στις πιο λίγο άνευταγμένες φυλές, λίγιο σίχιοι, άπλοι μέχρη τήν άπλοκίτητα, έπαναλαμβάνονται μόνοντα γιά ν' άποτελέσουν τó ποίημα. Δεν είναι καθόλου έπεξεργασμένα, κυρίως γιά νά περάσουν στό έννοιολογικό περιεχόμενο τού όρου λογοτεχνία. Είναι άδύνατον, όμως, νά μήν άναγνωρίσει κανείς μία ελακρινή και βαθιά συγκίνηση πού πηγάζει άπό τούς δρώπιονους τόνους ολόκληρης τής αισθηματικής κλιμακας. Μπορεί νά ίσχυριστεί, μάλιστα, κανείς πώς ή ένταση και τó πάθος αυτών τών αισθημάτων, πολλές φορές ύπογραμμίζονται άπό τήν ομορφιά τού σίχιοι, τó δικαίωμασ και τήν μονότηνη άκόμη επανάληψη τών λέξεων».

Καλή δύναμη

Ο Σπύρος Εύογγελάτος και προκειμένες είναι και δυναμικές και δημιουργικές. Επομένως ή έπιλογή του γιό τή διεύθυνση τής Εθνικής Λυρικής Σκηνής ήταν σωστή. Η δουλειά πού παρουσίασε έδώ, με τίς παραστάσεις όπερας, ή μακρά του ένασχόληση με τó θεάτρο και τήν όπερα και στην Ελλάδα και στό εξωτερικό, τού δίνουν όλο τά έξοδιά και νά θγάδι τά πιο δραμαθοφόρα κρατικό θεάτρο άπό τήν άπαρόδεκτη κατάσταση στην άπσία έχει ποσει. Τά έρωτήματα είναι πότεσ θά βοηθηθεί στό έργο του άπό τή διοίκηση και άπό τούς έργοζομένους τού θεάτρου. Πιστεύουμε ότι ή ΕΛΣ έχει τήν τελευταία τή ευκαιρία νά κάνει κάτι. Αν κι ατή τή φορά τά πλέγματα οδηγούνται σε άποτυχία, τότε δεν θά ύπόρχει θεραπεία. Καλή δύναμη, λοιπόν, στόν Εύογγελάτο και καλή φύση στούς άνθρώπους πού θά πρέπει νά συνεργαστούν μαζί του.

Ενας χαμένος λαϊκός πολιτισμός Ποίηση τών Ινδιάνων κοσμική - θρησκευτική

Ομοιότητες και διαφορές τής με τά ευρωπαϊκά τραγούδια

όπου κι άν πάω, μπροστά μου άστρα στρώνεται νερό. Η θυσία σκορπίζει.

όπου κι άν πάω, μπροστά μου άστρα στρώνεται νερό. Η θυσία σκορπίζει.

είτε ρυθμικά, είτε με παραλλαγές όστρο. Νά ένα παράδειγμα άπό τó «τραγούδι τής θροντής» τών Νοβάχο:

Η κοσμική ποίηση

Σ' ά τι φορά τήν κοσμική ποίηση, θρέθηκαν μεταφρασμένα όρεκτά

Ινδιάνος μεταφρασμένος σε ποίη χρεοίε και τραγούδιε

όπως καταλαβαίνει κανείς, νά ύπόρχουν οι άποκρίσεις διακρίσεων πού έπινόησε ή έξέλεε ή ευρωπαϊκή κοουλτούρα, έτσι πού νά έχουμε ποητική πρόξα ή πεζή ποίηση. Κι άκόμη είναι μάλλον άδύνατα νά βρούμε ένα λογικό πλάνο πού νά χωρίζει τήν ποίηση τών Ινδιάνων, όπως στούς άλλους λαούς, σε έπος, σοσέτο, ώδη. Οι Ινδιάνοι έφτιαχαν τó ποιητάσ τους γιά νά μιλήσουν στούς θεούς τους και νά προσευχηθούν σ' αυτούς, νά ζητήσουν τή συμπαράσταση τους στό κυνήγι ή στην καλλίεργεια, νά κολακέψουν τους θεούς, νά μιλήσουν γιά τήν ιστορία τής φυλής τους ή νά έξηγήσουν τó μυτήρια τής φύσης, και άκόμη γιά νά διασκεδάσουν, νά ύμνησουν τόν έρωτα κλπ. Και δεν είναι στοιχεία πού τά θρίσκουμε μόνο σ' αυτούς, τούλάχιστον άν δούμε τήν ποίηση σολόχρονες ρίζες τής.

Ενας γενικός διαχωρισμός πού θά μπορούσε νά γίνει γιά τά Ινδιάνικα ποιήματα είναι νά πει κανείς ότι ύπόρχει ή θρησκευτική και ή κοσμική ποίηση. Και θά πρέπει νά τονιστεί, ότι ύπερτερεί σε όριμμό και ποιότητα ή θρησκευτική ποίηση. Είναι δύσκολο νά βρεθεί Ινδιάνικο ποίημα πού νά είναι στερεμένο άπό θρησκευτικότητα ή τουλάχιστον άπό μυστικισμό. Οποίος άσχοληθεί με τήν ποίηση ατή διαπιστώνει ότι ύπόρχουν πλθώς άπό ύμνους, προσευχές, λειτουργίες.

Οτσόσο θά ήταν σφάμα νά πιστέψω κανείς ότι οι Ινδιάνοι δεν είχαν φωτεινότερες στιγμές γραφοντας τραγούδια γιά διασκέδαση, ίσως οι μεταφράσεις και οι έπιλογές πού έγιναν νά ενδύσουν τó θρησκευτικό τραγούδι ή ποίημα τών Νοβάχο, τών Πίνι, τών Οσαγά, τών Τσοράκι και τών Σισού. Μά ένα ποίημα, ένα τραγούδι με σαφή θρησκευτικό χαρακτήρα:

Είμαι ό φονιάς τών ξένων θεών όπου κι άν πάω μπροστά μου σπρόντασ άστρα δάση ό στραπίες σκορπίζου. Είμαι παιδί τού νερού

Η φωνή πού τή γή όμορφαίνει ή φωνή άψηλά ή φωνή τής θροντής άπό νά μάρω σύννεφο όλο χτυπά κι όλο χτυπά ή φωνή πού τή γή όμορφαίνει.

Η φωνή πού τή γή όμορφαίνει ή φωνή χαμηλά ή φωνή τής άκρίδας άπ τά χορτάρια όλο χτυπά κι όλο χτυπά ή φωνή πού τή γή όμορφαίνει.

Πολύ λίγα έχουν διασωθεί

Με τή λογοτεχνία τών Ινδιάνων έχει άσοληθεί, μεταξό άλλων, και ή κυρία Μαρία Μισχά-Δέδε, πού γράφει στό βιβλίο τής:

«Από τή λογοτεχνία τών Ινδιάνων δεν έχουν σωθεί πολλά πράγματα. Αλλά και άπό όσα έχουν σωθεί, δεν είναι όλα, ή μάλλον δεν έχουν φτάσει ως έμάς όλο, αυθεντικά και γνήσια. Ο πρωτογονισμός πολλών φυλών τών έρωθροδέμων, με πολλές πλευρές, έχει νά επιδράσει σ' αυτό. Η έκταση τής λευκής καταστροφής και ή σύγχρονη άδιαφορία τών κατακτητών γιά οτιδήποτε πνευματικό σσχεσιο τού πολιτισμού τών κατακτημένων ήταν, όμως, τó ίδιο σοβαρό λόγος γιά νά χρεοί τó πολιτισμο αυτό δημιουργημέ τού Ινδιάνικου πολιτισμού».

«Σε πολλές φυλές ή γραφή είναι τελείως άνοσηκτη. Αλλά και με τίς φυλές τών Ινδιάνων τής Αμερικής, οι όποιοι και κυρίως είναι άξιόλογοι γιά τόν πολιτισμό τους, παρουσιάζονται τó ίδιο δυσκολίες. Οι Αζτέκοι, οι Ινκας και οι Μάγιας, και κυρίως οι δύο πρώτοι, έχουν πλούσια ποιητική